

169075 ง

วิจิตรา ม่วงสกุล : การจัดหาโลหิตและการใช้โลหิตของโรงพยาบาลรัฐและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
(BLOOD RECRUITMENT AND USE OF PUBLIC AND PRIVATE HOSPITALS IN BANGKOK
METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นพ.องอาจ วิบุรชศิริ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์,
111 หน้า . ISBN 974-17-6676-9

การจัดหาโลหิตที่ปลอดภัยได้อย่างเพียงพอ นั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งกับชีวิตโดยเฉพาะในเมืองใหญ่
อย่างกรุงเทพมหานครนั้น มีการใช้โลหิตถึงร้อยละ 5 ของประชากรในกรุงเทพฯ และพบว่ายังมีกรขาดแคลนใน
บางช่วงเวลาในบางประเภทของโลหิต ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดหาโลหิตและการใช้
โลหิตของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 100 แห่ง โดยการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใด
เวลาหนึ่ง (ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 30 กันยายน 2547) ได้ส่งแบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองไปยังหัวหน้า
งานธนาคารโลหิตหรือผู้แทนเป็นผู้ตอบและยังเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูลการใช้โลหิต
จากศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

ผลการศึกษา พบว่า อัตราการตอบกลับร้อยละ 74 (74 จาก 100 แห่ง) แยกเป็น โรงพยาบาลรัฐ ร้อยละ 80 (20 แห่ง)
และ โรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 72 (54 แห่ง) โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบเป็น เพศหญิง ร้อยละ 68.9 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 40.5
มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าหรือเจ้าหน้าที่งานธนาคารโลหิต ร้อยละ 60.8% โดยสายวิชาชีพ เป็นนักเทคนิคการแพทย์
ถึงร้อยละ 91.9 และมีประสบการณ์การทำงานด้านธนาคารโลหิตเฉลี่ย 9.2 ปี สำหรับในการจัดหาโลหิตจะพบว่า
รพ.ส่วนใหญ่ ขอจากศูนย์บริการโลหิต ร้อยละ 98.7 การรับบริจาคโลหิตในโรงพยาบาลเอง ร้อยละ 12.2 และการรับ
บริจาคโลหิตร่วมกับศูนย์บริการโลหิต ร้อยละ 8.1 และยังมีพบอีกว่า รพ.ส่วนใหญ่มีการขอโลหิตจากศูนย์บริการ
โลหิตเพื่อสำรองไว้สูงถึง ร้อยละ 87.7 และโลหิตที่ขอไปก่อนใช้ไม่ได้ตรงทางห้องปฏิบัติการในโรงพยาบาลซ้ำ
ร้อยละ 42.5 ส่วนอัตราเฉลี่ยการใช้โลหิตของผู้ป่วยนอนป่วยในโรงพยาบาลพบร้อยละ 18.2 โดยแยกเป็น รพ.รัฐ
ร้อยละ 30.6 และ รพ.เอกชน ร้อยละ 10.8 สำหรับชนิดของโลหิตที่ใช้บ่อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เม็ดโลหิตแดง
เข้มข้น พลาสมาสดแช่แข็งและโลหิตที่ขจัดเม็ดโลหิตขาวส่วนใหญ่ออกไป เมื่อเปรียบเทียบการจัดหาโลหิตของ
โรงพยาบาลรัฐและเอกชน พบว่า วิธีการรับบริจาคโลหิตจากแหล่งอื่นนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.05$) และยังพบว่าขนาดโรงพยาบาลที่แตกต่างกันนั้นทำให้การจัดหาโลหิตโดยวิธีขอจากศูนย์บริการโลหิต, จาก
แหล่งอื่น, อัตราเฉลี่ยการใช้โลหิตและส่วนประกอบของโลหิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การศึกษา พบว่า การจัดหาโลหิตในปัจจุบันยังไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้โลหิตของโรงพยาบาล
ซึ่งปัญหาที่ระบุจะเกิดจากการจ่ายค่าซ้ำ โดยเฉพาะเกล็ดโลหิต ร้อยละ 57.5 ดังนั้นการจัดหาโลหิตและการใช้โลหิตอย่าง
เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทรัพยากรโลหิตนั้นถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

4674782030 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : BLOOD RECRUITMENT AND USE, PUBLIC AND PRIVATE HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS

WIJITTRA MUANGSAKUL : BLOOD RECRUITMENT AND USE OF PUBLIC AND PRIVATE HOSPITALS IN BANGKOK METROPOLIS : THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. ONG-ARJ VIPUTSIRI, THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. SOMRAT LERTMAHARIT, 111 pp.
ISBN: 974-17-6676-9.

Adequacy and safety of blood supply are needed the utmost important for life. In the mega city as Bangkok more blood are needed up to 5% of population. Lack of blood supply were found in some periods of time. This study is to determine blood recruitment and use of blood hospital in Bangkok Metropolis. A cross-sectional descriptive study was conducted and approached all 100 hospitals, during 1 July to 30 September, 2004. Self-administered questionnaires were send to the head of hospitals blood bank and representative or the deputy in the hospitals. Data collection is using questionnaire and blood use record form of National Blood Center (NBC).

The response rate of this study is 74.0% (74 out of 100 hospitals) which are public hospitals 80.0% (20 hospitals) and private hospitals 72.0% (54 hospitals). The majority of the respondents are female (68.9%), age group between 31 to 40 years old (40.5%), positions as head or personnel of hospitals blood bank (60.8), medical technician (91.9%) with 9.2 years of mean experience. Almost blood supply (98.7%) was obtained from NBC, only 12.2% would be self blood recruitment and 8.1% join with NBC. Over requested were specified by 87.7% of hospitals for reserved and furthermore, 42.5% stated no retest for safety. The average blood use is 18.2% of the patients admitted. (30.6% in public and 10.8% in private hospitals) The most common blood product used in the hospitals were Pack Red Cells (PRC), Fresh Frozen Plasma (FFP) and Leukocyte-Poor Red Blood Cells (LPRC). Statistical significant difference in blood recruitment methods by public and private hospitals in Bangkok Metropolis were observed ($p < 0.05$) and also the size of hospitals ($p < 0.05$).

This study revealed that, at present blood recruitment was inadequate for hospital blood demand, particularly, the platelets as to slower or late distribution (57.5%). Thus, demand and supply of blood and blood products should be continuously monitoring with effective distribution system.